

Viite

Asia

Ulkoasiainneuvosto 10.12.2018; Suomen tavoitteet

EU:n ulkoasiainneuvoston kokous pidetään Brysselissä 10.12.2018. Kokouksessa Suomea edustaa ulkoministeri Timo Soini. Keskusteluaiheina ovat Venezuela, Länsi-Balkan, EU:n ja Afrikan unionin yhteistyö sekä Iran, josta käydään lounaskeskustelu.

Venezuela

EU:n keskeinen tavoite yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa on demokratian ja hyvän hallinnon palauttaminen Venezuelaan sekä demokraattisten vaalien järjestäminen. Euroopan neuvoston päätelmissä 28.5.2018 todettiin, etteivät Venezuelassa 20.5.2018 järjestetyt presidentinvaalit olleet vapaat eivätkä oikeudenmukaiset. EU:n tulee viestiä selvästi, että Maduron toinen kausi presidenttinä ei ole legitiimi. EU:n on yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa painostettava Venezuelaa tunnustamaan humanitaarinen kriisi ja avaamaan maa humanitaariselle avulle. Suomen tuki Venezuelan kriisiin ohjautuu kansainvälisten järjestöjen kautta. Suomi suhtautuu varovaisen myönteisesti Euroopan ulkosuhdehallinnon ajatukseen perustaa International Contact Group (ICG). Suomella ei ole valmiutta tässä vaiheessa osallistua ICG:hen. Suomi pitää tärkeänä tiedonsaantia ICG:n mahdollisesta edistymisestä.

Länsi-Balkan

Komission Länsi-Balkan-strategia ja Sofiassa pidetty EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokous antavat hyviä välineitä EU:n ja Länsi-Balkanin yhteistyön tehostamiseen ja Länsi-Balkanin maiden EU-jäsenyysvalmiuksien nostamiseen. Komissiolla tulee olla koordinoiva rooli. Makedonian ja Kreikan nimisopimus on tärkeä askel myös alueellisen vakauden kannalta ja sopimus antaa muille alueen maille esimerkin siitä, miten vaikeitakin kysymyksiä on mahdollista ratkaista. EU:n tulee antaa sopimuksen toimeenpanolle täysi tukensa. Serbian ja Kosovon suhteiden normalisointidialogi on edennyt liian hitaasti. EU:n tulee antaa yhtenäinen viesti siitä, että osapuolten tulee pidättäytyä provosoinneista. Lisäksi EU:n tulee kannustaa osapuolia palaamaan neuvottelupöytäan, toimeenpanemaan jo sovitut asiat ja etenemään uusien kysymysten käsittelyyn. EU:n tulee panostaa strategiseen viestintään Länsi-Balkanilla. Myös Länsi-Balkanin maiden hallitusten tulee viestiä avoimesti EU-lähentymisen ja EU-yhteistyön vaatimuksista ja mahdollisuuksista.

EU:n ja Afrikan unionin yhteistyö

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n yhteistyö Afrikan unionin (AU) kanssa liitetään laajempaan afrikkalaiseen agendaan ja kehitykseen. Toisaalta on tärkeää varmistaa EU:n Afrikka-aloitteiden sisäinen johdonmukaisuus. Suomi tukee EU-AU-yhteistyön momentumin säilyttämistä. Globaalipolitiikan muutokset ja kasvava poliittinen ja taloudellinen kilpailu Afrikan maissa edellyttävät EU:lta yhä aktiivisempaa, ja ennen kaikkea yhtenäistä otetta. Korostetaan tammikuun EU-AU ministerikokouksen tärkeyttä. Suomi tukee rauhan ja turvallisuuden MoU:n implementointia erityisesti Suomelle tärkeissä teemoissa (konfliktien ennaltaehkäisy ja rauhanvälitys, naiset ja nuoret).

Tammikuun 2019 ulkoasianneuvoston yhteyteen Suomi suunnittelee rauhanvälitysaamiaista, teemana nuorten rooli rauhanvälityksessä ja alueellisena fokuksena Afrikka. Suomi valmistelelee yhdessä Irlannin kanssa EU:n korkealle edustajalle osoitettua kirjettä, jossa kiinnitetään huomiota EU-AU-huippukokouksen toimeenpanoon, erityisesti nuorten osallistumiseen rauhanvälitykseen Afrikan sarven alueella. Suomen mukaan tulee kiinnittää lisähuomiota EU-AU-yhteistyön potentiaaliin puolustaa multilateraalia ja sääntöpohjaista maailmanjärjestelmää YK:ssa, muissa kansainvälisissä järjestöissä ja sopimuksissa. Asian tiimoilta tulisi löytää konkreettisia yhteistyöaloitteita. Suomi tukee Afrikka-allianssi-aloitteen ajatusta EU:n ja Afrikan suhteiden monipuolistamisesta sekä Afrikkaan kohdistuvien investointien lisäämisestä. Suomen mukaan lisäinvestointeja tarvitaan erityisesti metsäsektorilla (ilmastonmuutoksen torjunta). Metsäsektorin investointien lisääminen edellyttää mm. maankäyttöön ja maa-alueisiin liittyvien kysymysten käsittelyä.

Iran

Tiedot Iranin tiedustelupalvelun äskettäisistä toimista Tanskassa ja Ranskassa ovat erittäin huolestuttavia. EU:n on osoitettava Iranille, ettei sen toiminta ole hyväksyttävää. Suomi on valmis hyväksymään myös mahdolliset EU-tason kohdennetut toimet tekojen takana olevia tahoja vastaan. EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan ydinohjelasopimukselle. Irania on edelleen kannustettava pitäytymään sopimuksessa Yhdysvaltain vetäytymisestä huolimatta. Iranin irtautuminen sopimuksesta lisääisi entisestään alueellisia jännitteitä ja epävakautta. EU:n on jatkettava toimia EU:n ja Iranin välisen kaupan ylläpitämiseksi Yhdysvaltain pakotteista huolimatta. Taloussuhteiden kehittäminen on ollut Iranille keskeinen kannustin ydinohjelasopimuksessa pitäytymiseksi. EU:n Iran-politiikan on oltava tasapainoista. Iranilta on edellytettävä rakentavampaa toimintaa alueella ja konkreettisia askeleita alueellisten jännitteiden lieventämiseksi muun muassa Syyriassa, Jemenissä ja Irakissa. Jemenin konfliktin osalta Iranin vaikuttaminen huthien neuvottelupaluuun YK-prosessin etenemiseksi on tällä hetkellä erityisen tärkeää.

Asialista:

Venezuela	s. 4
Länsi-Balkan	s. 7
EU:n ja Afrikan unionin (AU) yhteistyö	s. 10
Iran	s. 13

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ASA-30 Kaller Marjo

30.11.2018

Asia

Venezuela

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 10.12.2018

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ari Mäki / UM / Latinalaisen Amerikan ja Karibian yksikkö / ari.maki@formin.fi / puh. +358 40 753 6865
 Liisa Maunula / UM / Latinalaisen Amerikan ja Karibian yksikkö / liisa.maunula@formin.fi / puh. +358 50 410 4221
 Marjo Kaller / UM / Latinalaisen Amerikan ja Karibian yksikkö / marjo.kaller@formin.fi / puh. +358 295 350 375

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Venezuelan ajankohtainen tilanne

2. SUOMEN TAVOITE

EU:n keskeinen tavoite yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa on demokratian ja hyvän hallinnon palauttaminen Venezuelaan sekä demokraattisten vaalien järjestäminen. Euroopan neuvoston päätelmissä 28.5.2018 todettiin, etteivät Venezuelassa 20.5.2018 järjestetyt presidentinvaalit olleet vapaat eivätkä oikeudenmukaiset. EU:n tulee viestiä selvästi, että Maduron toinen kausi presidenttinä ei ole legitiimi.

EU:n on yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa painostettava Venezuelaa tunnustamaan humanitaarinen kriisi ja avaamaan maa humanitaariselle avulle. Suomen tuki Venezuelan kriisiin ohjautuu kansainvälisten järjestöjen kautta.

Suomi suhtautuu varovaisen myönteisesti Euroopan ulkosuhdehallinnon ajatukseen perustaa International Contact Group (ICG). Suomella ei ole valmiutta tässä vaiheessa osallistua ICG:hen. Suomi pitää tärkeänä tiedonsaantia ICG:n mahdollisesta edistymisestä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Venezuelan kriisi ja siitä seurannut muuttoliike luo epävakautta koko Latinalaisen Amerikan alueelle. Venezuelan hallinto ei edellenkään tunnusta humanitaarista kriisiä. Poliittista neuvotteluyhteyttä on haettu alueellisten toimijoiden (Liman ryhmä, Amerikan valtioiden järjestö OAS) kautta tuloksetta. Liman ryhmä on pyytänyt EU:n apua, mutta EU ei halua lähteä välittäjäksi, vaan painottaa alueellista ratkaisua. Venezuelaa koskevassa EU28-lausunnossa 25.10.2018 EU toisti kansainvälisen yhteisön vaatimuksen rauhanomaisesta poliittisesta neuvotteluprosessista, jonka tavoitteena on demokratian palauttaminen ja uusien vaalien järjestäminen. Parhaillaan EU:n ulkosuhdehallinto hahmottelee International Contact Groupia (ICG), jonka tavoite olisi toimia rauhanvälityksen edellytyksiä rakentavana muodostelmana. ICG:n käytännön toteutus on vielä epäselvä ja keskustelua jatketaan työryhmätasolla. Lisäksi EU:n tulisi pian muodostaa yhteinen kanta siihen, miten suhtautua Maduron 10.1.2019 alkavaan toiseen kauteen presidenttinä. Työryhmätasolla on päätetty valmistella spokesperson-lausunto, jossa toistetaan EU:n neuvoston päätelmissä toukokuussa ilmaisema kanta, jonka mukaan vaalit eivät olleet rehelliset ja näin ollen myöskään vaalitulokset ei ollut uskottava. EU peräänkuuluttaa demokraattisten vaalien järjestämistä. Lausuntoa seuraavat päätelmät on määrä hyväksyä ulkoasiainneuvoston kokouksessa tammikuussa.

4. TAUSTA

Venezuelan poliittinen, taloudellinen ja yhteiskunnallinen kriisi jatkuu eikä ratkaisua ole näköpiirissä. YK-järjestöjen mukaan kriisin seurauksena Venezuelasta on paennut yhteensä noin kolme miljoonaa venezuelalaista, joista 2,4 miljoonaa Latinalaisen Amerikan ja Karibian maihin. Suurin paine kohdistuu naapurimaa Kolumbiaan, jossa eletään herkkää konfliktin jälkeistä aikaa. Venezuelan kriisi ja sitä seurannut Latinalaisen Amerikan historian suurin muuttoliike luovat epävakautta koko alueelle.

Venezuelan kriisi koskettaa suoraan myös EU:ta, koska Venezuelassa on toista miljoonaa EU-kansalaista, erityisesti Espanjan ja Portugalin kaksoiskansalaisia. Venezuelalaisten muuttoliike näkyy Espanjassa myös turvapaikkahakemusten määrän kasvuna. Vuoden 2018 osalta venezuelalaiset ovat nousseet Espanjassa syyrialaisien jälkeen toiseksi suurimmaksi turvapaikanhakijaryhmäksi. Suomalaisia Venezuelassa on vain kourallinen.

EU yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa on pyrkinyt painostamaan Venezuelaa tunnustamaan humanitaarisen kriisin. YK nimitti syyskuussa YK:n 73. yleiskokouksen yhteydessä Venezuelan muuttokriisin erityistarkkailijaksi Eduardo Steinin. YK:n ihmisoikeusneuvosto antoi Venezuelaa koskevan päätöslauselman, jossa vaaditaan selvitystä rikoksista ihmisyyttä vastaan. Venezuelan hallinto ei ole kuitenkaan tunnustanut humanitaarista kriisiä eikä suostunut avaamaan käytävää humanitaariselle avulle. EU on myöntänyt 35 milj. euron apupaketin Venezuelan humanitaarisen kriisin hoitoon ja suunnittelee lisärahoitusta. Suomi ei anna suoraa humanitaarista tukea Venezuelalle, vaan Suomen tuki Venezuelan kriisiin ohjautuu kansainvälisten järjestöjen kautta.

Venezuelan 20.5.2018 järjestetyissä presidentinvaaleissa istuva presidentti Nicolás Maduro valittiin voittajaksi. Vaaliprosessi tuomittiin laajasti ja mm. EU, Yhdysvallat ja Liman ryhmä, jossa on mukana 13 Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtiota sekä Kanada, eivät ole tunnustaneet vaalitulosta. EU julkaisi vaaleista 22.5.2018 EU28-julkilausuman, jossa todettiin, etteivät vaalit olleet oikeudenmukaiset eivätkä tasapuoliset, koska oppositiopuolueiden ja niiden johtajien osallistumiselle asetettiin merkittäviä esteitä, kansallisen vaalineuvoston kokoonpano oli epätasapainoinen, vaalien edellytykset olivat puolueelliset ja vaalipäivänä raportoitiin lukuisista väärinkäytöksistä, muun muassa äänten ostamisesta. Myös äänestysprosentti jäi historiallisen alhaiseksi. Ulkoasiainneuvosto hyväksyi 28.5.2018 julkilausumaa koskevat päätelmät todeten, ettei vaalituloksilla ole mitään uskottavuutta, koska vaaliprosessi ei varmistanut riittäviä takuita osallistaville ja demokraattisille vaaleille. Tätä taustaa vasten EU kehotti järjestämään uudet presidentinvaalit kansainvälisesti tunnustettujen demokraattisten normien ja Venezuelan perustuslaillisen järjestyksen mukaisesti.

Presidentinvaalien jälkeen Venezuelan laillisesti valittu ja syrjäytetty parlamentti erotti presidentin tehtävästään, mutta tällä ei ole ollut käytännön vaikutusta. Presidentti Maduron uusi mandaatti on alkamassa 10.1.2019 ja tähän mennessä myös EU:n on muodostettava kanta Maduron hallinnon suhteen. Keskustelua on käyty työryhmätasolla mm. siitä, millaisella lausunnolla EU:n tulisi ilmaista kantansa, millä tasolla jäsenvaltiot osallistuisivat presidentin virkaanastujaisseremoniaan, pakotteiden laajentamisesta sekä pohdittu mahdollista lähettiläiden kutsumista konsultaatioihin kotimaahansa. Jäsenvaltiot ovat olleet yhtä mieltä siitä, että EU tarvitsee yhteisen linjan, mutta käytännön tasolla kannoissa on sävyeroja. Keskustelun suuntana on, että 10.1.2019 laaditaan spokesperson-lausunto, joka noudattelee EU:n toukokuun päätelmiä. Yhteydenpidossa pidättäytyään minimissä, mutta tilanteen tekee vaikeaksi se, että Venezuelassa on suuri määrä EU-kansalaisia ja kaksoiskansalaisia. Toisaalta EU ei myöskään ole luovuttanut kriisin suhteen ja tarvitsee toimintaedellytykset tarvittaessa työskennellä kriisin fasilitoijana.

EU:n keskeisinä tavoitteina on vaikuttaa Venezuelan hallintoon poliittisten neuvottelujen aloittamiseksi opposition edustajien kanssa demokratian ja hyvän hallinnon palauttamiseksi sekä demokraattisten vaalien järjestäminen. Kansainvälisen yhteisön painostuksesta ja alueellisten

toimijoiden (Liman ryhmä, OAS) neuvottelujen avausyrityksistä huolimatta neuvotteluyhteyttä Maduron hallinnon ja opposition välillä ei ole saatu aikaan. Sekä Liman ryhmä että EU ovat lausunnoissaan painottaneet rauhanomaista neuvotteluprosessia ainoana tapana tilanteen ratkaisemiseksi. Liman ryhmä on pyytänyt EU:lta apua keskusteluyhteyden avaamiseksi neuvotteluosapuolten välillä, mutta EU ei halua toimia välittäjänä vaan toivoo ensisijaisesti alueellista ratkaisua kriisiin. Venezuelan tilanteen jatkuva huonontuminen ja diplomatian keinojen tuloksettomuus ovat kuitenkin saaneet EU:n pohtimaan, mitä se voisi tehdä enemmän.

EU:n keinovalikoimasta suhteessa Venezuelaan on tällä hetkellä käytössä EU-28 julkilausumat ja pakotteet, joita jatkettiin marraskuussa 2018 vuodella 14.11.2019 asti. Pakotteiden kohteena on 18 keskeistä Maduron hallinnon henkilöä ja yhteisöä, joiden varat on jäädytetty ja henkilöiden maahantulo ja kauttakulku EU-alueelle estetty. Jo aiemmin marraskuussa 2017 neuvoston päätöksellä asetettiin vientikielto puolustustarvikkeiden, televiestinnän ja internetin valvontaan tarkoitettujen tuotteiden ja tukahduttamistoimiin soveltuvien välineiden viennille Venezuelaan. Myös Yhdysvallat ja Kanada ovat asettaneet Venezuelalle pakotteita.

Euroopan ulkosuhdehallinto on käynnistänyt keskustelun kansainvälisestä työryhmästä (International Contact Group, ICG), jonka tavoite olisi toimia rauhanvälityksen edellytyksiä rakentavana muodostelmana. Keskustelua ICG:n muodostamisesta, kokoonpanosta ja mandaatista jatketaan työryhmätasolla

Asia

Länsi-Balkan

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 10.12.2018

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Keijo Karjalainen UM/EUR-40, keijo.karjalainen@formin.fi, 0295 352 030

Oona Hulmi UM/EUR-40, oonahulmi@formin.fi, 0295 350 357

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Länsi-Balkanin ajankohtainen tilanne.

2. SUOMEN TAVOITE

Komission Länsi-Balkan-strategia ja Sofiassa pidetty EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokous antavat hyviä välineitä EU:n ja Länsi-Balkanin yhteistyön tehostamiseen ja Länsi-Balkanin maiden EU-jäsenyysvalmiuksien nostamiseen. Komissiolla tulee olla koordinoiva rooli.

Makedonian ja Kreikan nimisopimus on tärkeä askel myös alueellisen vakauden kannalta ja sopimus antaa muille alueen maille esimerkin siitä, miten vaikeitakin kysymyksiä on mahdollista ratkaista. EU:n tulee antaa sopimuksen toimeenpanolle täysi tukensa.

Serbian ja Kosovon suhteiden normalisointidialogi on edennyt liian hitaasti. EU:n tulee antaa yhtenäinen viesti siitä, että osapuolten tulee pidättäytyä provosoinneista. Lisäksi EU:n tulee kannustaa osapuolia palaamaan neuvottelupöytään, toimeenpanemaan jo sovitut asiat ja etenemään uusien kysymysten käsittelyyn.

EU:n tulee panostaa strategiseen viestintään Länsi-Balkanilla. Myös Länsi-Balkanin maiden hallitusten tulee viestiä avoimesti EU-lähentymisen ja EU-yhteistyön vaatimuksista ja mahdollisuuksista.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Ministerit keskustelevat Länsi-Balkanin ajankohtaisesta tilanteesta. Päätelmiä ei anneta.

4. TAUSTA

Länsi-Balkan on poliittisesti tärkeä alue niin EU:lle kuin Suomelle. Länsi-Balkan on keskeinen prioriteetti tämänhetkisellemme neuvoston puheenjohtajamaalle Itävallalle ja se on myös yksi KE Mogherinin viidestä prioriteetista. Kaikille Länsi-Balkanin maille on annettu EU-jäsenyysperspektiivi vuonna 2003 Thessalonikin huippukokouksen yhteydessä.

Neuvoston puheenjohtajamaa johtaa laajentumistyöryhmää ja Länsi-Balkan tulee olemaan keskeisellä sijalla laajentumistyöryhmän agendalla tulevalla EU-puheenjohtajuuskaudellamme.

Länsi-Balkan on ollut kuluneena vuonna näkyvästi EU:n agendalla. Helmikuussa komissio antoi Länsi-Balkan-strategian, joka määritteli suuret linjat ja kiteytti alat, joilla Länsi-Balkanin maiden tulee

toteuttaa uudistuksia. Strategia määritteli myös kuusi aloitekokonaisuutta, joilla EU voi tukea uudistuksia Länsi-Balkanin maissa.

Sofiassa järjestettiin toukokuussa EU:n ja Länsi-Balkanin maiden huippukokous, jonka pääaiheina olivat turvallisuus ja yhteyksien kehittäminen. Huippukokouksen loppujulkilausumassa vahvistetaan tuki Länsi-Balkanin eurooppalaiselle perspektiiville, korostetaan oikeusvaltiouudistusten sekä hyvien naapuruussuhteiden ja alueellisen vakauden tärkeyttä, nostetaan esiin yhteyksien kehittäminen ja turvallisuus ja todetaan YUTP-yhteistyön ja turvallisuuskysymyksiin liittyvän yhteistyön tärkeys. Loppujulkilausuman liitteenä on Sofian prioriteettiagenda, joka listaa konkreettisia toimia, joilla EU:n ja Länsi-Balkanin yhteistyötä on tarkoitus syventää. Prioriteettiagendan toimet ovat yhdenmukaiset komission Länsi-Balkan-strategiassa mainittujen aloitekokonaisuuksien kanssa.

Länsi-Balkanin maiden turvallisuudella on suora vaikutus EU:n sisäiseen turvallisuuteen. Poliisi-, rajavalvonta- ja maahanmuuttoyhteistyön kehittäminen eri toimijoiden kanssa, niin strategisella kuin operatiivisella tasolla, onkin yksi EU:n ja Länsi-Balkanin maiden tärkeimmistä yhteistyöaloista. Yhteistyö näillä aloilla hyödyttää myös EU:ta ja auttaa kehittämään Länsi-Balkanin yhteiskuntia ja valmistaa osaltaan niitä EU-jäsenyyteen.

Tehokkaampi strateginen viestintä EU-lähentymisen merkityksestä Länsi-Balkanin maissa sekä EU:n nykyisissä jäsenvaltioissa on tärkeää. EU:n ulkosuhdehallinto sekä komissio pyrkivät kehittämään strategista viestintäänsä huomioiden myös kolmansien maiden vaikutuksen Länsi-Balkanilla. Länsi-Balkanin maita rohkaistaan vahvistamaan omaa EU-tiedotustaan.

Serbian ja Kosovon suhteiden normalisointiin tähtäävä dialogi kulkee erillisenä prosessina maitten EU-lähentymisen rinnalla, mutta dialogissa edistyminen on ennakkoehto kummankin maan EU-etenemiselle. Dialogi on edennyt toivottua hitaammin viimeisen parin vuoden aikana, vaikka maiden presidentit ovat tavanneet ja teknisellä tasolla on pidetty kokouksia.

Viime kuukausina dialogin ympärillä on spekuloitu mahdollisilla rajamuutoksilla osana normalisointisopimusta, mutta konkreettisia esityksiä ei ole tullut. Useat EU maat suhtautuvat rajamuutoksiin kielteisesti ja näkevät ne ongelmana alueelliselle vakaudelle.

Kosovo nosti 21.11. Serbiasta ja Bosnia-Hertsegovinasta tuotavien tuotteiden tullimaksut sataan prosenttiin vastatoimena sille, että Serbia oli kampanjoinut Kosovon Interpol-jäsenyyttä vastaan. Kosovo oli jo aiemmin asettanut tuotteille 10 % tuontitullin. Tuontitullien asettaminen on vastoin Länsi-Balkanin maiden kauppasopimusta (CEFTA) ja Kosovon ja EU:n vakautus- ja assosiaatiosopimusta. Serbian presidentti on ilmoittanut, että Serbia ei jatka normalisointidialogia ennen kuin tullit on poistettu.

Kreikan ja Makedonian välinen sopimus nimikysymyksen ratkaisusta, ns. Prespan sopimus on positiivinen valopilkku alueella ja nähdään merkittävänä askeleena myös alueellisen vakauden kannalta. Saavutetulla sopimuksella sovitaan siitä, että Makedonia muuttaa nimensä Pohjois-Makedoniaksi (Republic of North Macedonia).

Nimisopimuksen voimaantulo edellyttää vielä Makedoniassa perustuslakimuutosta sekä ratifiointia Kreikassa. Makedonian parlamentti on käynnistänyt voimaantulon edellyttämät perustuslakimuutokset 19.10. ensimmäisessä käsittelyssä, jossa lakiesitys hyväksyttiin 2/3 enemmistöllä, sekä 2.12. käsittelyssä, jossa esitys myös hyväksyttiin. Muutokset tulee hyväksyä parlamentissa vielä viimeisessä äänestyksessä tammikuussa 2/3 enemmistöllä. Tarkoituksena on viedä nimenmuutosprosessi loppuun Makedonian puolella ilman viivästyksiä. Tämän jälkeen sopimusta käsitellään Kreikan parlamentissa.

Bosnia-Hertsegovinan tilanne on heikentynyt: uudistukset eivät etene ja väestöryhmien väliset jännitteet ovat lisääntyneet. Lokakuun yleisvaaleissa perinteiset etnisiä jakolinjoja edustavat puolueet säilyttivät asemansa.

Bosnia-Hertsegovina jätti EU-jäsenyyshakemuksen vuonna 2016 ja komissio valmistelee lausuntoa jäsenyyshakemuksesta. Lausunnon laatimista varten komissio lähetti mittavan määrän kysymyksiä, joihin Bosnia-Hertsegovina toimitti vastaukset, mikä oli positiivinen esimerkki siitä, että maan EU-koordinaatiomekanismi toimii ja että EU-perspektiivi toimii motivoivana tekijänä. Komissio on esittänyt tarkentavia kysymyksiä, joihin Bosnia-Hertsegovina laatii parhaillaan vastauksia.

Ulkoasiainneuvosto keskusteli Bosnia ja Hertsegovinan tilanteesta 19.11. Ulkoministerit korostivat, että on tärkeää muodostaa hallitukset kaikilla tasoilla mahdollisimman pian ja keskittyä täysin uudistusohjelmaan. Ministerit totesivat myös, että vaalilain uudistus olisi toteutettava.

Asia

EU:n ja Afrikan unionin (AU) yhteistyö

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 10.12.2018

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Martti Eirola, ALI-20 puh. 050 577 1123

Pirjo Virtanen, ALI-20 puh. 040 752 4309

Olivia Packalén-Peltola, ALI-20, puh. 050 409 8250

Yamina Guerfi, EUE

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvosto keskustelee tammikuun EU-AU-ministerikokouksesta, EU-AU-toimien implementoinnista, multilateralismista, poliittisista ja turvallisuuskysymyksistä sekä suorien kontaktien fasilitoinnista.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n yhteistyö Afrikan unionin (AU) kanssa liitetään laajempaan afrikkalaiseen agendaan ja kehitykseen (mm. maanosan laajuinen vapaakauppa-alue AfCFTA, AU:n muuttoliikestrategia ja toimintaohjelma vuosille 2018-2030, pyrkimys painottaa entistä enemmän investointeja ja kaupallista yhteistyötä). Toisaalta on tärkeää varmistaa EU:n Afrikka-aloitteiden sisäinen johdonmukaisuus.

Suomi tukee EU-AU-yhteistyön momentumin säilyttämistä. Globaalipolitiikan muutokset ja kasvava poliittinen ja taloudellinen kilpailu Afrikan maissa edellyttävät EU:lta yhä aktiivisempaa, ja ennen kaikkea yhtenäistä otetta. Korostetaan tammikuun EU-AU ministerikokouksen tärkeyttä.

Suomi tukee rauhan ja turvallisuuden MoU:n implementointia erityisesti Suomelle tärkeissä teemoissa (konfliktien ennaltaehkäisy ja rauhanvälitys, naiset ja nuoret). Tammikuun 2019 ulkoasiainneuvoston yhteyteen Suomi suunnittelee rauhanvälitysaamiaista, teemana nuorten rooli rauhanvälityksessä ja alueellisena fokuksena Afrikka. Suomi valmistelee yhdessä Irlannin kanssa EU:n korkealle edustajalle osoitettua kirjettä, jossa kiinnitetään huomiota EU-AU-huippukokouksen toimeenpanoon, erityisesti nuorten osallistumiseen rauhanvälitykseen Afrikan sarven alueella.

Suomen mukaan tulee kiinnittää lisähuomiota EU-AU-yhteistyön potentiaaliin puolustaa multilateraalia ja sääntöpohjaista maailmanjärjestelmää YK:ssa, muissa kansainvälisissä järjestöissä ja sopimuksissa. Asian tiimoilta tulisi löytää konkreettisia yhteistyöaloitteita.

Suomi tukee Afrikka-allianssi-aloitteen ajatusta EU:n ja Afrikan suhteiden monipuolistamisesta sekä Afrikkaan kohdistuvien investointien lisäämisestä. Suomen mukaan lisäinvestointeja tarvitaan erityisesti metsäsektorilla (ilmastonmuutoksen torjunta). Metsäsektorin investointien lisääminen edellyttää mm. maankäyttöön ja maa-oikeuksiin liittyvien kysymysten käsittelyä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU-AU-ministerikokous järjestetään Brysselissä 21.-22.1.2019. Kaikki AU- ja EU-jäsenmaat on kutsuttu kokoukseen. Ministerikokouksesta päätettiin marraskuussa 2017 pidetyssä AU-EU huippukokouksessa. Ministerikokouksen osalta EU:n tavoitteena on keskittyä yhteistyön ja olemassa olevien päätösten toimeenpanoon, ei uusien politiikkapäätösten tekeminen. Keskusteluja edeltävät mm. komission Afrikka-allianssia koskeva aloite, Wienin Afrikka-foorumi (18.12.) ja marraskuussa pidetty ylimääräinen AU-huippukokous. Samassa yhteydessä järjestetään UAN.

Joulukuun ulkoasiainneuvostossa EU:n on tarkoitus valmistautua sisäisesti tammikuun ministerikokoukseen, jonka agendaksi EUH on hahmotellut EU-toimien aiempaa tarkempaa sitomista Afrikan omiin aloitteisiin (esim. AfCFTA), rauhan ja turvallisuuden MoU:n edistäminen, monenkeskisen yhteistyön edistäminen sekä post-Cotonou.

4. TAUSTA

Afrikan strateginen, poliittinen ja taloudellinen globaali merkitys on kasvanut viime vuosien aikana. Afrikan talouskasvu ja ulkoisten toimijoiden (mm. Kiina, Intia, Turkki, Persianlahden maat ja Venäjä) lisääntynyt mielenkiinto ja läsnäolo Afrikassa edellyttävät EU:lta lisääntyvää kilpailukykyä. EU:n haasteena onkin miten yhteistyö AU:n/Afrikan kanssa onnistutaan liittämään laajempaan afrikkalaiseen agendaan ja kehitykseen. EU-AU suhteita pyritään uudistamaan strategisempaan suuntaan. Tavoitteena on siirtyä aiemmasta kehitysapuun painottuvasta suhteesta kokonaisvaltaisemman, tasa-arvoisemman ja aidomman poliittisen ja talouskumppanuuden suuntaan.

EU ja sen jäsenmaat ovat Afrikan tärkein kumppani kaupassa, investoinneissa, siirtolaisten rahalahetyksissä, kehitysyhteistyössä, turvallisuudessa ja poliittisessa vuoropuhelussa. Afrikan väestön ja talouden kasvu luo kuitenkin potentiaalia enempäänkin. Jo nyt Afrikka on miljardin kuluttajan markkina. Afrikka on myös yhä keskeisemmässä asemassa turvallisuuspoliittisessa mielessä; ääriliikkeiden torjunta ja muuttoliikkeiden hallinta edellyttävät entistä tiiviimpää yhteistyötä Euroopan ja Afrikan välillä. Jatkossa yhteistyösuhdetta halutaan tiivistää, ja toisaalta myös hyödyntää entisestään, niin alueellisella kuin lisääntyvässä määrin myös globaalilla tasolla.

Afrikan unionin komission puheenjohtaja Moussa Faki on ottanut entistä vahvemman ja aktiivisemmän roolin maanosan rauhan ja turvallisuuden kysymyksissä. EU:n ja AU:n rauhan ja turvallisuuden MoU allekirjoitettiin toukokuussa 2018. Sen tarkoituksena on edistää säännöllistä tiedonvaihtoa, yhteistyötä ja koordinaatiota sekä yhteisiä toimenpiteitä niin AU:n ja EU:n välillä kuin tarvittaessa myös niiden ja YK:n sekä muiden kansainvälisten järjestöjen välillä hyvän hallinnon, rauhan ja turvallisuuden kysymyksissä. Lisäksi MoU:ssa luetellaan pitkä joukko yhteistyön aihepiirejä ja muotoja.

Afrikan integraatio etenee. Afrikan unionin (AU) 55:stä jäsenmaasta 49 on allekirjoittanut AfCFTA:n (African Continental Free Trade Area) perustamissopimuksen. Tavoitteena on koko maanosan kattavien yhteismarkkinoiden luominen Afrikkaan. Allekirjoitettua sopimusta ei voi vielä pitää varsinaisen vapaakauppa-alueen muodostavana sopimuksena vaan lähinnä askeleena siihen suuntaan ja poliittisena sitoumuksena. EU tukee CFTA:ta ja Afrikan integraatiota mutta pitää myös kiinni siitä, että EU:n ja AKT-maiden väliset talouskumppanuussopimukset eli EPAt saadaan aikaan. Tärkeä osa poliittista integraatiota on AU:n reformi. Sillä mm. vahvistetaan AU:n komission asemaa. EU ja Suomi tukevat reformia, koska Afrikan integraation eteneminen on myös EU:n etu.

Valtion ja hallitusten päämiesten huippukokoukset ovat keskeinen osa EU:n ja AU:n virallista vuoropuhelua. AU-EU -huippukokouksessa marraskuussa 2017 pääteemana oli nuoriso ja nuorten työllisyys. Huippukokous toteutti EU:n strategisia tavoitteita keskinäisen sitoutumisen vahvistamisesta ja yhteistyön lisäämisestä, turvallisuudesta ja Afrikan talouskehityksestä. Huippukokouksessa

päätettiin käynnistää lisäksi vuosittaiset ulkoministerikokoukset korkean tason poliittista dialogia varten, joista ensimmäinen järjestetään 21.-22.1.2019. Ulkoministerikokouksen järjestäminen on signaali EU-AU-suhteen poliittisen painoarvon kasvamisesta ja siten tärkeä jo itsessään. Seuraava huippukokous järjestetään vuonna 2020.

Afrikan maat ja EU tekevät yhteistyötä monissa eri puitteissa. Tärkeimpiä niistä ovat Cotonoun sopimus ja Afrikka-EU -yhteisstrategia (Joint Africa-EU Strategy, JAES). Cotonoun sopimus umpeutuu vuonna 2020. Neuvottelut Post-Cotonou -jatkojärjestelystä ovat käynnissä. Neuvotteluja on toistaiseksi kangertanut AU-maiden epäyhtenäisyys. Alustavan tiedon mukaan AU:n osallistumista koskeva kiistanalainen kysymys Post-Cotonou-neuvotteluihin olisi ratkeamassa (AU:n komissio toimisi neuvotteluissa ns. teknisen avun antajana AU-jäsenmaille). Odotettavissa saattavat olla vaikeat neuvottelut, joiden loppuvaihe ajoittuu Suomen EU-puheenjohtajuuskaudelle.

Yhteisstrategia JAES hyväksyttiin vuonna 2007 laajentamaan EU:n ja Afrikan välisiä suhteita ”beyond aid”. Yhteisstrategiaa on toteutettu määräaikaisilla toimintaohjelmilla, ns. tiekartoilla (Roadmap), jotka on hyväksytty EU-Afrikka -huippukokouksissa. Viime AU-EU huippukokouksessa Abidjanissa marraskuussa 2017 toimintaohjelma jäi EU:n ja AU:n komissioiden valmisteltavaksi. Se on edelleen kesken. Yhteistyö jatkuu silti sektorikohtaisesti mm. maatalouden, tiede-, teknologia- ja innovaatio- sekä nuorisoyhteistyön piirissä. Suomi tukee yhteistyön pragmaattista ja laaja-alaista eteenpäin viemistä – toimintaohjelman puuttumisesta huolimatta.

Komissio julkaisi syyskuussa tiedonannon uudesta Afrikan ja EU:n allianssista kestävien investointien ja työpaikkojen luomiseksi. Aloite on jatkumoa marraskuussa 2017 järjestetyille EU-AU – huippukokoukselle sekä kesäkuun 2018 Eurooppa-neuvostolle, joka satoi EU:n ja Afrikan välisen yhteistyön vahvasti muuttoliikkeen hallintaan todeten, että tarvitaan uudenlaista kumppanuutta Afrikan kanssa pyrittäessä mantereen merkittävään sosioekonomiseen muutokseen. Tavoitteena on siirtyä kehitysyhteistyöstä enemmän kohti kaupallistaloudellista yhteistyötä ja kohdentaa investoinnit sinne, missä niitä tarvitaan eniten eli osaamiseen ja työpaikkojen luomiseen. Allianssin ja muiden aloitteiden tuloksellinen toimeenpano edellyttää EU:lta entistä tehokkaampaa AU-maiden kontaktointia (outreach) sekä EU:n omien toimien parempaa koordinaatiota.

Rakenteellisesti aloitteen toimeenpano nojaa vuonna 2017 lanseeratulle Euroopan ulkoisten investointien ohjelmalle, joka tukee osallistavampaa ja kestävämpää kehitystä Afrikassa ja Euroopan naapurisuusmaissa. Euroopan kestävä kehityksen rahasto (EKKR) on ulkoisen investointiohjelman keskeinen osa. Investointiohjelman puitteissa Afrikassa odotetaan saatavan liikkeelle yli 44 miljardin euron investoinnit julkiselta ja yksityiseltä sektorilta. Tarkoitus on edetä ensin neljän identifioitujen sektorin (maatalous, energia, digitalisaatio ja liikenne) osalta.

Muuttoliikeyhteistyötä säätelevät useat prosessit ja dialogit, mm. Vallettan toimeenpano-ohjelma. Muuttoliike tulee säilymään AU:n ja EU:n keskinäisellä agendalla. Tasapainon hakeminen Euroopan intressien ja Afrikan todellisuuden välillä on haasteellista. Afrikka on tilanteessa, jossa sen tulee huomioida suuret pakolais- ja siirtolaismäärät, tarve edistää talouskasvua vapaan liikkuvuuden myötä, mittava muuttoliike maaseudulta kaupunkeihin sekä suuret määrät maiden sisäisiä pakolaisia. AU, EU ja YK ovat tiivistäneet yhteistyötään Libyan siirtolaistilanteen, etenkin pakolaisten suojelun ja vapaaehtoisen paluun edistämiseksi. Ne ovat entistä enemmän yhteistyössä myös Afrikan rauhan ja turvallisuuden sektorilla.

Asia

Iran

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 10.12.2018

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Miia Lahti, UM/ALI-10, miia.lahti@formin.fi, 0295 351 877

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvosto keskustelee EU:n ja Iranin välisistä suhteista erityisesti Iranin tiedustelupalvelun Tanskassa ja Ranskassa suunnitteleminen iskujen (pommi-isku ja salamurha) valossa. Esillä on myös Iranin ydinohjelasopimuksen ajankohtainen tilanne.

2. SUOMEN TAVOITE

Tiedot Iranin tiedustelupalvelun äskettäisistä toimista Tanskassa ja Ranskassa ovat erittäin huolestuttavia. EU:n on osoitettava Iranille, ettei sen toiminta ole hyväksyttävää. Suomi on valmis hyväksymään myös mahdolliset EU-tason kohdennetut toimet tekojen takana olevia tahoja vastaan.

EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan ydinohjelasopimukselle (Joint Comprehensive Plan of Action, JCPOA). Irania on edelleen kannustettava pitäytymään sopimuksessa Yhdysvaltain vetäytymisestä huolimatta. Iranin irtautuminen sopimuksesta lisäisi entisestään alueellisia jännitteitä ja epävakautta.

EU:n on jatkettava toimia EU:n ja Iranin välisen kaupan ylläpitämiseksi Yhdysvaltain pakotteista huolimatta. Taloussuhteiden kehittäminen on ollut Iranille keskeinen kannustin ydinohjelasopimuksessa pitäytymiseksi.

EU:n Iran-politiikan on oltava tasapainoista. Iranilta on edellytettävä rakentavampaa toimintaa alueella ja konkreettisia askeleita alueellisten jännitteiden lieventämiseksi muun muassa Syyriassa, Jemenissä ja Irakissa. Jemenin konfliktin osalta Iranin vaikuttaminen huthien neuvotteluhallukkuuteen YK-prosessin etenemiseksi on tällä hetkellä erityisen tärkeää.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Iranin tiedustelupalvelun toiminta tietyissä jäsenmaissa on noussut esille Tanskan paljastettua lokakuussa iranilaisen separatistijärjestön jäsenen salamurhayrityksen maaperällä. Tätä edelsi Ranskassa kesäkuussa estetty pommi-isku Iranin oppositioliikkeen kokoukseen. EU keskustelee mahdollisista vastatoimista tapahtumien johdosta. Iranin ydinohjelasopimukselle on kuitenkin edelleen vahva tuki jäsenmaiden kesken.

4. TAUSTA

EU:n ja Iranin välisiä suhteita on leimannut viime kuukausina Iranin ydinohjelasopimuksen (Joint Comprehensive Plan of Action, JCPOA) epävarma tilanne Yhdysvaltain ilmoitettua toukokuussa vetäytyvänsä yksipuolisesti sopimuksesta. EU on muiden sopimusosapuolten kanssa edelleen sitoutunut sopimukseen ja on pyrkinyt aktiivisesti edesauttamaan sopimuksen säilymistä ja kannustanut Irania pitäytymään sopimuksessa.

Tiedot Iranin tiedustelupalvelun suunnittelemista toimista Tanskassa ja Ranskassa ovat kuitenkin nostaneet esille tarpeen reagoida voimakkaammin myös Iranin epävakauttavaan toimintaan. Vaikka ydinohjelasopimuksesta halutaan pitää kiinni, tulee myös Iranin vahingolliseen toimintaan puuttua. Tanska ilmoitti lokakuussa estäneensä Iranin tiedustelupalvelun suunnitteleman salamurhan, jonka kohteena olisi ollut iranilaisen separatistijärjestön AMSLA:n (Arab Struggle Movement for the Liberation of Ahwaz) jäseniä. Tanska on tuominnut Iranin toimet jyrkästi, ja toivonut EU-tasolla keskustelua mahdollisista vastatoimista Irania kohtaan ml. pakotteet. Iran on kiistänyt osuutensa tapahtumiin. Tanska on myös todennut, että on mahdollista, että kaikki Iranin johdossa eivät tienneet tapahtumista Iranin poliittisen järjestelmän kompleksisuus huomioiden. Tämä ei kuitenkaan Tanskan mukaan poista sitä, että Iran valtiona on toimien takana.

Keskusteluissa EU-jäsenmaat ovat todenneet vahvan solidaarisuutensa Tanskalle tapahtumien johdosta. Myös mahdollisille kohdennetuille EU-tason toimille on ollut tukea. Pohjoismaiden ulkoministerit antoivat kokouksessaan Oslossa 31.10. yhteisen lausunnon, jossa tuomittiin tapahtumat ja Iranin tiedustelupalvelun toiminta sekä todettiin täysi solidaarisuus Tanskalle.

Tanskan tapahtumia edelsi Ranskassa Villepintessä kesäkuussa estetty pommi-isku, jonka kohteena oli iranilaisen oppositioliikkeen (Mojahedin-e Khalq, MEK) kokous. Ranska on kansallisella tasolla ryhtynyt vastatoimiin iskun takana olleita iranilaistahoja vastaan, ml. varojen jäädyttäminen tietyiltä henkilöiltä ja Iranin tiedusteluministeriöltä.

EU:n toimet EU:n ja Iranin välisen kaupan jatkumiseksi

Yhdysvaltain irtisanouduttua Iranin ydinohjelasopimuksesta EU on pyrkinyt edesauttamaan sopimuksen säilymistä myös toimilla EU:n ja Iranin välisen kaupan jatkumiseksi. Iranille keskeinen kannustin sopimukseen aikanaan sitoutumiseksi olivat sopimuksen myötä sille koituneet taloudelliset hyödyt ydinalan pakotteiden poistamisen seurauksena.

Yhdysvaltojen irtisanouduttua sopimuksesta sen JCPOA:n myötä poistamat pakotteet astuivat uudelleen voimaan kahdessa erässä elo- ja marraskuussa. Konkreettisena toimenpiteenä kaupankäynnin jatkumiseksi ja eurooppalaisten yritysten suojaamiseksi Yhdysvaltain pakotteiden nk. ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta EU:n antiboikottiasetus päivitettiin 7.8.2018 ja sen piiriin otettiin samana päivänä voimaan tulleet Yhdysvaltain pakotteet. Asetuksella mahdollistetaan korvausten hakeminen pakotteista johtuvista vahingoista, kielletään pakotteisiin perustuvien ulkomaisten tuomioistuinten päätösten täytäntöönpano ja kielletään EU-toimijoita noudattamasta ekstraterritoriaalisia pakotteita. Antiboikottiasetuksen merkitystä on pidetty pitkälti poliittisena.

Käytännössä eurooppalaisten yritysten suojaaminen pakotteiden nk. ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta Yhdysvaltain ulkopuolella on kuitenkin haasteellista, ja monet isot eurooppalaiset yritykset ovat jo vetäytyneet Iranin markkinoilta. Maksu- ja rahaliikenne on myös merkittävä este kaupankäynnille. Yhdysvaltain pakotteiden palauttamisen jälkeen eurooppalaiset liikepankit suhtautuvat entistä varauksellisemmin maksujen välittämiseen Iraniin/Iranista. Maksuliikenteen helpottamiseksi E3-maiden (Ranska, Saksa, UK) johdolla onkin työstetty epävirallisesti vaihtoehtoja erillisen euromääräisen maksukanavan perustamiseksi EU:n ja Iranin välille (Special Purpose Vehicle, SPV) liikepankkien korvaamiseksi. Tämä palvelisi lähinnä pk-yrityksiä.

Erillisen maksukanavan tarvetta on perusteltu myös laajemmin tarpeena turvata EU:n taloudellinen autonomia suhteessa Yhdysvaltoihin. Järjestelyn yksityiskohdat ovat kuitenkin vielä auki, ja on mahdollista, että kyseeseen tulisi halukkaiden jäsenmaiden välinen järjestely EU-tason mekanismin sijasta. On myös epäselvää, keskittyisikö järjestely ainoastaan Yhdysvaltain pakotteiden ulkopuolella oleviin tuotteisiin (lähinnä humanitaariset tuotteet, kuten lääkkeet ja elintarvikkeet sekä mahdollisesti öljy pakotteille myönnettyjen poikkeusten rajoissa) vai pakotteiden kohteena oleviin tuotteisiin.

Yhdysvallat on kritisoinut julkisuudessa EU:n pyrkimyksiä SPV:n perustamiseksi katsoen, että toimella mahdollistetaan Iranin terrorismirahoituksen jatkuminen.

Vaikka EU on sitoutunut ydinohjelmassopimukseen, Yhdysvaltain esille nostamia huolia Iranin alueellisesta epävakauttavasta roolista jaetaan. Alueellisista kysymyksistä on keskusteltu Iranin kanssa E4-formaatissa (Ranska, Saksa, UK ja Italia), ja erityisesti Jemen on ollut esillä näissä keskusteluissa. Jemenin osalta Iraniin vaikuttaminen on tällä hetkellä erityisen ajankohtaista huomioiden YK:n pyrkimys saada konfliktin osapuolet poliittisiin neuvotteluihin vielä tämän vuoden puolella.

EU:n ja Iranin seuraava säännöllinen korkean tason dialogitapaaminen pidetään marraskuun lopussa. Tapaamisessa käsitellään laajasti EU:n ja Iranin suhteita, ml. JCPOA, alueelliset kysymykset ja ihmisoikeudet.

LIITTEET

Asiasanat	Afrikka, AU, Iran, Länsi-Balkan, UAN Ulkoasiainneuvosto, Venezuela
Hoitaa	UM, VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, YM
